

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ
ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

APARE DUMINECA
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. EMINESCU 18

DIRECTOR:
Icon. Stavr. Dr. GH. CIHANȚU

ABONAMENTE:
Pentru 1 an . . . lei 300
Pentru 6 luni . . . lei 150

Serviciu Social și Cămine Culturale

de Pr. Dr. R. Popa-Bonțești

Din cauza împrejurărilor de ordin politic economic și social, masele poporului românesc au fost sortite, în trecut, pentru o viață patriarhală, în cadrul îngust al gospodăriilor lor simple, unde erau așezați sau aruncați de împrejurările vitrege ale vremurilor.

Paravane de netrecut se ridicau în fața propășirii acestui popor, pentru a rămânea într-o permanentă stare de iobăgie și exploatare.

Ideile umanitare ale revoluției franceze au rupt zăgazul ca un puhoiu năvălitor, trezind la viață mai liberă și propășire, ca o răsfrângere, și neamul românesc,

Sus pe baricade, Horea, Cloșca, Crișan și Tudor Vladimirescu, cu arma în mână cer drepturi și o soartă mai bună pentru poporul românesc oropsit. Ei cad jefă urgiei asupritoare, dar curentul crește, pentru a deveni realitate.

Astăzi, când idealul național s'a împlinit, libertatea s'a dobândit, credința s'a păzit, a mai rămas o singură latură sufletească, de tot înțelenită, *ridicarea maselor românești la un nivel de cultură*, la fel cu popoarele din Apusul civilizat.

După cum se știe, în trecut și până azi, îndrumările cu caracter cultural, erau lăsate mai mult în grija asociațiilor și inițiativelor particulare, din care cauză stagnau.

Din acestea considerațiunii factorii cu răspundere în Stat, în frunte cu Majestatea Sa regele nostru, pun bază unei vaste opere de culturalizare și propășire a maselor, prin înființarea Serviciului Social, legiferat de curând.

Astfel în baza acestei legi ia ființă un Serviciu social (cu sediul în București), ca îndrumător unitar, cu scopul de a conduce și pregăti tinerețea pentru munca de reorganizare a satelor, de a creia în fiecare sat Cămin Cultural,

de a organiza opera de cunoaștere a țării și, în fine, de a organiza școli pentru educarea sătenilor în vederea activității Căminelor Culturale.

Acest Serviciu social se execută prin *Cămine Culturale* cari vor lua ființă, în mod obligator, atât la sat cât și la oraș. În acestea nucleee și unități de lucru, sunt obligați să-și încadreze toată activitatea de muncă obștească: Preoții, membrii corpului didactic, toți intelectuali loialnici și originali din sat, toți funcționarii de Stat, Ținut, județ și comună precum și sătenii.

Scopul urmărit de Serviciul social prin Cămine culturale este de a întări ajuta și adânci acțiunea Bisericii, a Școlii și a autorităților de Stat.

Viițoarele Cămine culturale vor avea trei sacții:

- Sanitară*: farmacie, baie, dispensar și maternitate
- Economică*: cooperative, brutărie, măcelărie, remiză de unelte agricole etc.
- Culturală*: bibliotecă, sală de lectură, radio, muzeu etc.

Conducerea Căminelor culturale va fi încredințată unui sfat cultural, cu un președinte ales, și un director numit.

Acestea sunt principiile fundamentale, cari stau la temelie Serviciului social, ce va lua ființă, în curând.

Cu toate că legea prevede funcționarea asociațiilor culturale existente ca sucursale ale Căminului Cultural viitor, steaua vechilor noastre Case culturale apune, pentru a se îngloba întreaga activitate a factorilor culturali, în cadrul obligator al Căminelor culturale, cari se vor constitui în fiecare sat.

Cu regret, dar două organizații, care urmăresc unul și același scop, n'au rost a exista în aceeași comună.

Dacă interese superioare de Stat reclamă astfel de măsuri unitare peste tot, slujitorii sfin-

telor Altare sunt datori toți să contribuie cu toată capacitatea și puterea lor de muncă, pentru desăvârșirea acestei mărețe opere culturale.

Rămâne să vedem rezultate pe teren.

La muncă, deci, pentru fericirea Neamului.

Dela Congresul al V-lea al FOR-ului

Câteva fragmente din cuvântarea dlui S. Pușcariu președintele FOR-ului.

„Cu ce pregătire începem noi pragul noului veac?

Secolul al XIX-lea a fost pentru România epoca încadrării în civilizația apuseană. Cu marile noastre calități intelectuale și cu puterea noastră extraordinară de adaptare am izbutit să ne însușim — mai ales la suprafață — într'un timp scurt ceea ce alte popoare au agonisit în curs de veacuri, de sforțări. E o izbândă, care se datorește în bună parte faptului că civilizația apuseană, fiind în esență latină, a găsit în firea noastră un teren potrivit pe care se putea grefa. Putem fi, de sigur, mândri, de progresele făcute de țara noastră în cei din urmă 150 de ani, — dar nu trebuie să exagerăm. Nu trebuie mai ales să ne exaltăm când câte un călător grăbit numește — desigur mai mult din gentilețe decât din convingere — Bucureștii un mic Paris sau Parisul Orientului, sau constată că liberalismul nostru e mai mare decât cel englez.

Dar spre fericirea noastră sunt tot mai numeroși cei ce își dau seama că a imita nu este încă o faptă mare, că în pașii pe covorele persane ale Palatelor urilor făcuți de cei ce în copilărie au purtat opinci, se recunoaște totdeauna o oarecare nesiguranță.

În afară de civilizația apusană, noi avem și o cultură străveche, moștenită dela locuitorii băștinași ai acestui pământ și adoptată climatului lui. Prin gurile Dunării finiturile de pe ambele maluri erau deschise spre orient. Atâtea calități ale sufletului nostru, precum fantasia vie, simțul de armonie și euristică, bucuria de oaspeți și altele ne vin din aceste regiuni spre care au fost orientați atâtea vreme cuvântul „orientare” însuși vine dela „Orient”. Ex oriente lux se spunea odinioară: lumina dela Soare răsare.

Când creștinismul — cu elemente orientale el însuși — a pătruns la noi, a găsit aici un teren pregătit: strămoșii noștri traco-daci credeau într'un singur Dumnezeu și în viața de veci. Să nu uităm că, mai târziu, Bizanțul de care eram legați prin ortodoxie, a fost cel mai important centru cultural în evul mediu și că de aici a pornit făclia Renașterii în Apus.

Dacă se poate discuta în ce măsură mai există rase pure în Europa băntuită de atâtea migrațiuni, nimeni nu se îndoește că în anumite regiuni, sub anumite influențe climatice și culturale, anumite neamuri au dezvoltat un mănunchi de anumite însușiri, care în combinația lor le dau un anumit caracter etnic. Între aceste influențe, cele exercitate de Biserică sunt hotărâtoare, căci atingând cele mai subtile coarde sufletești, ele determină raportul omului cu Puterea divină și diriguiesc ființa omului față de semenii săi pe acest pământ.

Veacul al XX-lea nu mai e veacul egalizării forțate, ci veacul diferențierii. Standardizarea, predicată atât de mult într'o anumită parte a lumii, poate fi un mijloc de înlesnire tehnică, nicidecum însă un scop.

Instituțiile cu caracter de cosmopolitism sunt menite pieririi; în zilele noastre vedem cum puterea de stat ordonă închiderea lojilor francmasoneriei care solidarizează mediocritatea din toată lumea; internaționala a treia e combătută cu o vehemență sporită; epurația de Evrei strecurăși peste hotarele tuturor țărilor e un fenomen în continuu progres; însuși catolicismul e combătut tocmai pentru caracterul său universal, care-l silește să facă cauză comună cu bolșevicii și evreii în combaterea naționalismului statelor totalitare.

Ceea ce crește valoarea noastră în ochi stăinătății nu sunt azi formele exterioare ale unei civilizații importante în măsură mai mare decât o puteam asimila, ci ceea ce ne diferențiază de oricare alt popor din lume, aportul de originalitate cu care intrăm în concertul popoarelor civilizate. În măsură mai mare decât prin blocurile mai mult sau mai puțin bine construite din bulevardele capitalei vom atrage atenția străinului prin acele giuvaere de artă bizantină, care sunt mănăstirile noastre.

Nu în vătorea Capitalei... ci la țară, unde stăruiește puritatea moralei creștine, găsește străinul marea comoară de omenie și inteligență și deosebitul simț pentru frumusețe și armonie care caracterizează rasa noastră.

Dar înainte de străini, noi înșine, vom găsi în aceste calități mari etnice, toată taria și mândria de care avem nevoie spre a merge spre biruință (Dacă un singur colț de țară, trăit în robie, ca Ardealul și Banatul, a putut da în ultimul sfert de secol pe un Goga, Vlăcu, Rebreanu, Sabin Drăgoiu și Lucian Blaga, putem să avem toată încrederea în forțele latente cuprinse în masele sănătoase ale acestui neam ce-și așteaptă ziua marilor realizări).

Această încredere, care a făcut din Maria o Regina atât de mare și care a dat lui Goga taria să însufiețască și să îndrume pe ai săi, este la temelie oricărei izbânde. Ea e sădită de Dumnezeu în inimile noastre spre a duce la desăvârșire creația Lui. Și precum cuvântul încredere nu e decât un derivat al verbului crede, tot astfel încrederea însăși nu e decât un aspect al credinței, despre care Mântuitorul a spus că poate muta munții dela loc.

După marele războiu, cu care s'a încheiat un veac, a urmat o epocă în care puterea inerției ținea în cumpănă forțele prevestitoare ale unui secol nou.

(Abia în timpul din urmă avem conștiința că am intrat în acest veac nou care nu mai e al egalității, libertății și rațiunii, ci al diferențierii, al sacrificiului benevol și al încrederii.

De cinci ani există Frăția noastră ortodoxă. Rădăcinile din ce în ce mai adânci pe care le-a prins în societatea noastră, dovedesc că a fost întemeiată la timp. Să nu ne neliniștim, dacă obiectivele ce ni le-am fixat n'au fost atinse imediat Așezată deasupra

timpului, mai trainică decât împrejurările schimbătoare. Biserica a învățat în curs de două mii de ani să aștepte. Ea suferă senină adversitățile momentului și chiar persecuțiile, știind că ceea ce e lăsat de Dumnezeu nu poate fi stricată de mână omenească, că de-a-supra forței vremelnice e dreptatea imanentă.

În veacurile trecute — în cari conservarea ca neam era pentru noi comandamentul suprem istoric, diferențierea religioasă ne-a ferit să fim înghițiți de cei de altă credință decât noi. Tot ortodoxia noastră este astăzi cel mai sigur criteriu de diferențiere, căci noi suntem în lume singurul popor latin de credință ortodoxă. Această împărechere fericită de sânge latin cu aiese însușiri sufletești venite dela Răsărit, ne dă acel complex de mari și originale calități etnice, care ridică valoarea rasei noastre.

Ca și cu ocazia congresului trecut, de la acest loc întind uniților mână frățască și în așteptarea pașului hotărâtor, voi căuta să evit tot ce ar putea să-l întârzie.

În mod firesc gândurile noastre se îndreaptă către Cel ce știm că ar fi cel mai fericit văzând în clipele hotărâtoare de azi pe toți fiii neamului strânși în jurul Bisericii strămoșești, asupra căreia El veghează în vechia tradiție a Domnilor drept-credincioși...

Fragmente din raportul secretarului general d. prof. univ. Dr. I. Matei.

În mijlocul unui entuziasm covârșitor — v'aduceți aminte — (a luat ființă — la 5 Martie 1933 în capitala Ardealului, Frăția Ortodoxă Română). Cadrele mărețe ale acestui act de naștere au fost atât de impresionante, încât presa l-a scotit ca cel mai de seamă eveniment românesc de dincoace de munți, întâmplat după ziua de 1 Decembrie 1918. Pentru cari motive? Fiindcă se producea într'un moment de mari frământări interne, datorite adversităților grave ce tulburau arena vieții noastre politice. Atmosfera satelor era din ce în ce mai otrăvită, iar la orașele — încă așa de înstrăinate — dușmăniile dintre prietenii de ieri luaseră proporții catastrofale, zădărnicipnd orice nădejdi de împăcare în interesul superior al Țării întregite. Opinia publică simțea dureros nevoia unui factor neutral, care să intervină cu ramura de măsline în acest vâlmășag războinic, și de aceea (tinuse să salte atât de călduros înființarea F. O. R.-ului, săvârșită sub auspiciile totdeauna de bun augur ale Bisericii naționale). Chiar de atunci se cerea insistent, ca noua asociație să nu se limiteze numai la Ardeal, ci să-și întindă câmpul de acțiune asupra țării întregi, fiindcă văzuse cu surprindere întruniți la Cluj, sub acelaș steag sfânt al Credinței, fruntași de seamă pe cari ispitele politicii de partid îi învrăjbise iremediabil.

Dar mai era și al doilea fapt, care justifică întemeierea Frăției, anume: necesitatea unei participări mai vii a mirenilor la viața religioasă, într'o vreme de perfide asalturi atee și sectare, și a nevoiei de susținere mai conștientă a drepturilor Bisericii ortodoxe așa cum ele se desprindeau limpede de o parte din tradiția ei glorioasă, de alta din misiunea ei hotărâtoare în dezvoltarea noului Stat românesc.

Am deschis, prin urmare, drum larg acelui apostolat laic, pe care Biserica îl consideră factor esențial în noua așezare morală și națională a societății românești. Angajarea mai sistematică a mirenilor inte-

lectuali la intensificarea vieții religioase, trăirea personală a marilor adevăruri evanghelice, purificarea atmosferei de familie prin ozonul curat al practicilor creștine, nu însemna numai o contribuție pozitivă la întărirea Bisericii ortodoxe, ca instituția de ocrotire divină a sufletelor, ci în acelaș timp și un mijloc eminent de a introduce în conștiința publică a Țării, concepția de viață superioară adusă oamenilor și Statelor de către Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

De sigur ne-am dat seama de dificultățile ce aveam să le întâmpinăm, dar n'am șovăit o clipă de a le înfrunta cu toată hotărârea credințelor ce ne încălzeau. Ajutați cu înțelegere de către Ierarhii și preoțimea noastră, mireni au pornit la drum pilul de voloște în cele cinci Eparhii ale Mitropoliei, decși a înscris o pagină nouă în analele vieții bisericești. Trăsând dela început în linii precise și limpezi planul nostru de muncă, ce l-am comunicat tuturora sub forma unei broșuri, am știut ce vroim și unde trebuie să ajungem. În curând am putut simți cum orașele și satele noastre, se învioresază prin conferințe publice și concerte religioase, prin predici și meditații, prin spovediri și comunicări, prin broșuri populare și cărți de rugăciune, prin cercuri de studii și cursuri țărănești, prin înălțări de troițe și monumente de eroi, prin pomeniri ploase și pelerinajii cucernice, însoțite de denii bucurtoase și fapte de milostenie. Vroiți exemple doveditoare? Le luăm întâi ca un omagiu meritat tocmai din acest județ al Mureșului, unde apostolatul și jertfelnicia uluitoare ale doctorului Eugen Nicoră depășește cu totul elogurile festive ce i le putem aduce în profunzimea inimilor noastre. Dar cine nu va simți o profundă satisfacție gândindu-se la activitatea continuă disciplinată și bogată a secției dela Sibiu, care se impune an de an pe linia unei ascensiuni excepționale. E suficient să vă citez din darea de seamă a celui din urmă an aceste cifre: 263 conferințe și cuvântări ocazionale, 72 festivaluri și șezători religioase, 18 concerte religioase, danii de cărți în valoare de 11.485 lei ofrande pentru biserică și alte instituții în sumă de 297.065 lei, tipăriri de cărți în preț de 21.329 lei, iar numărul membrilor înscriși, după rapoartele incomplete a ajuns la aproape 2500.

Prin opera lor așa de remarcabilă, foștii sibieni cinstesc cu vrednică tradiția așa de glorioasă a ceții nemuritorului Mitropolit Andrei Șaguna.

La rândul lui celelalte secțiuni eparhiale de Caransebeș, Oradea și Arad au căutat să fie la aceeaș, înălțime și dacă secerșul lor este mai puțin bogat vom constata, că ținând seama de împrejurările locale, el înseamnă fără îndoială aporturi remarcabile la dezvoltarea F.O.R.-ului și la adâncimea vieții creștine în clasa mirenilor noștri intelectuali.

Pe de altă parte vom releva roadele mari ale congreselor noastre anuale, ținute până acum la toate centrele episcopale din Ardeal și Banat. Ele au fost prilejuri solemne admirabile de cunoaștere și apropiere a sufletelor, de examinare a întrebărilor grele ce i se pun Bisericii ortodoxe, de solidarizare a conștiințelor și de oțelire a voințelor în lupta pentru drepturile ortodoxiei.

Recitiți moșionile noastre din acești 5 ani și v'vă constata, că F.O.R.-ul n'a scăpat nici una din frământările de seamă și gravaminele fundamentale ale Bisericii ortodoxe. Astfel ne-a preocupat înainte de toate, ca un ideal zilnic, spiritualizarea vieții noastre

de familie și traducerea mai accentuată a principiilor creștine în cărmuirea Statului.

Am afirmat rosturile superioare ale ortodoxiei în dezvoltarea națiunii și în consecință am cerut să i se confere toate drepturile firești, ce decurg de aici pentru Biserică și ierarhia ei. Printe aceste subliniem: dreptul la respectarea autonomiei așa cum s'a legiferat în 1925, intensificarea învățământului religios în școlile de stat, ca temelie al personalității cetățenilor de mâine, recunoașterea Academiei teologice din Ardeal și Banat ca școli superioare cari pot acorda titlul de licențiat, îmbunătățirea salarelor de mizerie ale preoților, în conformitate cu pregătirea ei și cu însărcinările tot mai numeroase ce i se dau prin legile noi.

Pentru desăvârșirea organizației bisericești dincoace de Carpați și în interesul apărării graniței de Vest am solicitat din primul an al existenței noastre, reînflințarea vechilor episcopi din Maramureș și Timișoara, apoi măsurile de ocrotire religioasă și etnică pentru frații noștri din țările vecine, recuperarea Fundațiunii Gojdu, deținută de atâta timp în dauna studenților noștri, acțiune energetică bisericească întru readucerea la vatră a Românilor săcuizați, denunțarea Concordatului și a Acordului dela Vatican printr'o impresionantă mișcare plebiscitară de aproape 700.000 de semnături, cum n'a cunoscut-o încă ținuturile noastre. Din freacățul acesta popular se desprindea tot mai stăruitoare porunca restabilirii unității religioase a neamului, la care n'au întârziat a-i chema pe iubiții noștri frați din strana cealaltă. O hotărâseră doar înaintașii noștri chiar la Blaj în marea adunare națională din 1848, și o propuseseră marele român Ioan Mihailescu în Memoriul adresat istoricului adunări dela Alba Iulia din 1 Decembrie 1918, ude spunea: „In fine ar fi de dorit din punct de vedere național, ca deodată cu unirea politică a românilor într'un singur Stat să se facă și reunirea bisericilor românești într'o singură biserică națională.

Ne-am scizat în fine de toate curentele potrivnice legii și unității românești, (combatând sectele și francmasoneria, comunismul și revizionismul) alături de toți bunii patrioți conștienți de primejdii grele ce le implică metodică conspirație subterană a acestor agenți perfizi pentru viitorul Statului național.

Veți întreba cari sunt rezultatele acestor încordări de 5 ani de zile ?

De sigur, că într'o luptă la care te angajezi contează înainte de toate victoria dobândită, cu toate roadele ce le poate da exploatarea ei.

Asemenea victorii sunt precedate de obicei de succese parțiale mai ales când te găsești în fața primară a campaniei, încă insuficient înarmat și cu adversari numeroși coalizați împotriva ta. Important în acest stadiu este mai presus de toate credința luptătorilor în idealul ce-l încălzește, îndemându-l să înfrângă dificultățile, să treacă eroic peste decepțiile încercate, și să privească numai înainte spre creștele senine, unde le surâde în aureola jertfelor biruința definitivă.

Astfel vedem un spor de credință în rândurile cărturarilor, manifestată prin practici religioase mai frecvente, soluționarea litigiului cu privire la Fundațiunea Gojdu, rămânând ultima formalitate de îndeplinit: ratificarea Acordului de către Parlamentul maghiar, ce nu mai poate suferi amânări; alegerea celui dintâi episcop de Maramureș săvârșită la 1 I. c. în

persoana P. S. Arhiepiscop-vicar dr. Vasile Stan în Sibiu. Semnalăm în continuare introducerea obligativității căsătoriei religioase în noua Constituție dela 28 Febr. a. c. și triumful concepției școlii profesionale proclamată de M. S. Regele Carol II-lea în ziua de 30 Ianuarie a. c. la aniversarea centenară a Seminarului central din București. Suveranul a spus atunci: „Astăzi această școală, care a fost menită să dea generații întregi de preoți, a trecut pe un plan nou; din ce în ce mai mult ea se îndreaptă spre acea idee de liceu confesional, lucru care poate în micul vechiu regat nu era necesar. Astăzi însă într'o țară mărită și în care celelalte confesiuni au un număr mare de licee, avem nevoie de a ridica tineretul nostru într'o școală obștească de Biserică“.

Pe acest admirabil gând regesc s'a alcătuit de către Sf. Sinod, în redacția P. S. Episcop Nicolae Colan, pe atunci și ministru al educației naționale, legea organică a învățământului teologic, care trece în fiecare centru eparhial câte un liceu sau școală normală de stat sub conducerea Bisericii și consacră Academiiile noastre teologice ca instituții de învățământ superior, cu drept de a acorda absolvenților titlul de licențiat și magistru. Era o biruință din cele mai mari, după aproape 20 de ani de lupte purtate de Mitropolia Ardeleană. Tocmai de aceea, e necesar să se repare eroarea strecurată în legea recentă de raționalizare a învățământului superior, care coboară Academiiile noastre și pe profesorii lor iarăși în situația umilitoare din trecut. Noi sperăm în această reparație urgentă cu atâta mai mult, cu cât în fruntea guvernului se găsește însuși capul Bisericii I. P. S. Patriarhul Miron.

Să mai încreștăm aici și faptul important al întinderii F. O. R.-ului dincolo de hotarele Mitropoliei ardelenice, prin crearea celei dintâi organizații la București în ziua de 23 Iunie a. c. comitetul ei de direcție cuprinzând figurile reprezentative ale vieții publice din capitala Țării...

Moțiunea Congresului FOR.

Frăția ortodoxă română, (F. O. R.), întrunită în al cincilea congres anual la Tg. Mureș în zilele de 26, 27 și 28 Noembrie 1938, a votat cu unanimă însuflețire următoarea moțiune:

1. Congresul se închină cu respectuoasă iubire și profund devotament în fața Majestății Sale Regele Carol II, ocrotitorul înțelept al bisericii naționale și susținătorul idealurilor ei în cadrul marelui acțiuni de renaștere a țării.

2. Își înocște sentimentele de stimă nemicșorată către înalții noștri erahi cari din posturile lor de grele răspunderi bisericești veghează la spărarea prestigiului și intereselor ortodoxe.

3. Întâmpină cu bucurie alegerea P. S. S. arhiepiscop-vicar Vasile Stan în scaunul restaurației episcopiei de Maramureș și cere să fie soluționată cât mai curând și problema episcopiei Timișoarei ca o cetate de rezistență la frontiera etnică din apus.

4. Roagă onor. guvern să ia măsurile urgente ca acordul încheiat de un an de zile cu privire la fundațiunea Gojdu, să fie, în sfârșit, ratificat de Budapesta în termen fix. spre a putea pune studențimea noastră săracă în drepturile ce i se cuvin.

5. Salută cu satisfacție proclamarea principiului școlii profesionale de către Majestatea Sa Regele

Carol II și organizarea învățământului teologic prin legea din 19 Mai a. c., care așează academiile noastre teologice în cadrul învățământului superior. Cum, însă, abia de câteva luni noua lege de raționalizare a învățământului universitar răstoarnă situația stabilită, coborând academiile teologice la categoria școlilor intermediare, cerem cu toată stăruința ca onor. guvern să revină menținând integral legea din 19 Mai a. c. care așază și clerul din Ardeal în drepturi egale cu cel din restul țării.

6. Conștienți de primejdii ce se anunță tot mai îndrăzneț la hotarele noastre, trebuie să ne găsească într-o deplină solidaritate sufletească, întindem din nou mâna caldă fraților noștri greco-catolici spre a desăvârși unitatea politică și cu unitatea religioasă. Prin ea vor cădea dela sine concordate și acorduri dăunătoare în fața coeziunii noastre de rasă și puteri de rezistență a statului național întregit.

7. Credincioși unei tradiții de veacuri în care am trăit, mireni mitropoliei ardelenice în cu nestrămutată convingere la autonomia bisericii, fiind hotărâți să urmeze cu însoțire pe erarii lor, pentru apărarea moștenirii mitropolitului Andrei Șaguna.

8. Roagă că în toate legăturile să se țină seama de drepturile bisericii drept credincioase ca piatra de temelie a statului și, prin urmare, să se dea studiului religiei prioritate în toate categoriile de școli, mai ales din cele nou înființate cum este școala normală superioară și școlile de ucenici, să se respecte repausul duminical și să se dea vechilor bresle întemeiate în Ardeal de capetele bisericesti și reînviată astăzi, drepturile care să asigure Românilor neatînșă de ideologii străine conducerea și preponderanța garantate de Noua Constituție. Roagă onor. guvernul să treacă cât mai curând la predarea a câte unei școli normale, pe seama bisericii, în fiecare centru episcopal, așa cum prevede legea de organizare a învățământului teologic.

9. Reafirmă cu o credință mai puternică decât oricând voința sufletelor românești din Ardeal și Banat, de a fi împotriva oricui ar încerca să cîntească straja eroică a integrității hotarelor și a drepturilor intangibile ale României.

Moțiunea este semnată de președintele congresului, d. Sext I Pușcariu.

Dogmatica sf. Ioan Damaschin

de Pr. Il. V. Felea

În revista „Biserica și Școala” s'a anunțat la timp inițiativa binecuvântată luată de teologii bucureșteni Dr. D. Fecioru și Dr. O. Căciulă de a traduce în românește „cele mai de seamă opere ale sfinților părinți și scriitorilor bisericesti”.

Acum avem bucuria să vestim apariția primului număr din colecția „Isvoarele ortodoxiei”, așa precum s'a anunțat: *Dogmatica* sf. Ioan Damaschin, în traducerea d. lui D. Fecioru.

Evenimentul acesta se cuvine subliniat nu atât pentru valoarea operii care este evidentă de 12 veacuri, cât pentru meritul traducătorului și al inițiativelor.

Traducerile bune din lucrările epocii patristice sunt chemate nu numai să ne îmbăgățească literatura teologică, dar să arunce și un suflet nou, înviorător, asupra predicilor și studiilor noastre teologice ca mai multă și adevărată viață să aibă.

Alegerea și așezarea sf. Ioan Damaschin în fruntea colecției a fost cât se poate de fericită și inteligentă. Vremea noastră e veacul frământărilor ideologice. Studiile biblice și apologetice și peste toate Dogmatica își are cuvântul. Sunt chemate și așteptate să grăiască cu toată autoritatea ca să arunce în câmpuna înțelepciunii omenesți ordinea și puterea înțelepciunii lui Dumnezeu. Competența sf. Ioan Damaschin în privința aceasta e neîntrecută.

Iată de ce meritul traducătorului e mai presus de orice elogiu. Dsa a tradus frumos și a tipărit ireproșabil Dogmatica chemată să aducă lumină și sistem în haosul gândirii creștine ortodoxe. Ea apare într'un moment de profundă criză a predicii. Studiile teologice de bine de rău mai avem și unele chiar bune. Mai slab stăm cu predicile, adică tocmai acolo unde ar trebui să fim mai tari. Și din punctul acesta de vedere Dogmatica lui Damaschin ne este de un neprețuit folos. Cele exact o sută de capitole, în cari e împărțită cartea, echivalează aproape fiecare cu materialul necesar unei predici, rânduit parcă anume pentru a se folosi cu toată ușurința.

P. S. S. episcopul Andrei a dat de curând ordinul care obligă pe fiecare preot să predice regulat în fiecare Duminică și sărbătoare. Colecția „Isvoarele ortodoxiei” inaugurată cu Dogmatica amintită, ne îmbie materialul cel mai bun în acest scop.

Deaceia nădăjduim că preoții cari încă nu s'au abonat la ea, se vor grăbi să se aboneze ca astfel să aibă un dublu profit: să primească acasă cartea cu 50 lei care în librării se vinde cu 75 lei — ieftină și așa — și să se împire din tezaurul gândirii patristice.

Despre ce să predicăm?

18 Decembrie. Duminică înaintea Nașterii Domnului. Scara strămoșilor Mântuitorului nostru Iisus Hristos compusă de sf. Evanghelist Matei și citită azi, cuprinde numele celor mai așeși și mai renumiți, celor mai credincioși și înțelepți bărbați, cari au trăit odinioară pe acest pământ. Totatătea nume de patriarhi, profeți, împărați și preoți, nume binecuvântate și fericite.

Pomelnicul lor, ne îndreaptă cugetul și simțirile către mărețul eveniment al nașterii celui făgăduit. Dorința și rugăciunile acestor oameni, după Răscumpărătorul lumii, au deschis ușile cerului, pentruca Fiul unuia născut al Tatălui ceresc, luând trup omenesc, să poată pătimi, pentru a ne răscumpăra pe noi din blestemul și jugul păcatului.

Această mult dorită întrupare a Fiului lui Dumnezeu, avem s'o prăznuim și noi peste câteva zile. Dacă ceriurile s'au deschis și norii au rourat pe cel mult dorit, să deschidem și noi zăvoarele inimilor noastre, să-L primim cu drag între noi și în noi. Clipele de pioasă reculegere și pregătire în vederea mărutului Praznic, trezesc în sufletul nostru cuvintele pline de amărăciune rostite de Mântuitorul: „Vulpile au vizuini, paserile cerului au cuiburi, iar Fiul Omului nu are unde să-și plece capul?” (Mat. 8₂₀).

Oare azi, noi cei răscumpărați cu scump sângele Fiului, îl primim mai cu drag, îi facem cu plăcere sălaş în inima noastră? Mântuitorul căutând sălaş în inima noastră, ne oferă în schimb fericirea adevărată și pacea desăvârșită, ne dă iară pe Dumnezeu ca tată. (Ioan 1₁₂).

Poate fi oare pentru ființa omenească ceva mai mare, decât să știe că este fiul lui Dumnezeu, a cărui inimă este stăpânită de pace și fericire ?

Dintru început omul a avut trei vrăjmași de moarte: Acești trei, diavolul prin ispite, lumea prin plăceri și trupul prin patimi, au primejduit totdeauna fericirea noastră vecinică și cea vremelnică.

Având — prin rugăciune și post — în ajutor darul lui Dumnezeu, să ducem luptă aprigă împotriva acestor vrăjmași, ferecându-i cu lanțurile voinții și credinții noastre, făcându-i nevătămați pentru noi, prin dragostea noastră către Hristos Domnul.

Isus Hristos, acelaș, care din sinurile Tatălui s'a coborât în ieslea umilă și săracă din Betlehem, se coboară și azi pe altarele bisericilor noastre în sfânta jertfă, gata să se sălășuiască în inimile celor smeriți și săraci cu duhul.

Veniți toți credincioșii cu gândul umilit și inima înfrântă, în peștera din Betlehem, rupând pe dumnezeescul prunc, să vină să-și facă sălaș și în inimile noastre, rămânând acolo de-apururi, povățuindu-ne îndreptându-ne, și condncându-ne pe calea cea dreaptă și mântuitoare a vieții.

A II-a zi de Crăciun. La ieslea Domnului, în afără de puterile cerești și Maica Domnului, sunt prezenți de-o parte bătrânul Iosif, teslarul și păstorul, reprezentând proletariatul, de altă parte cei trei magi (crai) reprezentând bogăția, capitalismul. Mai mult chiar la ieslea Mântuitorului putem zice că au fost reprezentate nu numai diferitele clase sociale, ci și diferitele rase — unul dintre magi aparținând rasei negre.

Pe toți aceștia l-a unit în jurul ieslei din Betlehem dragostea și credința în Isus Hristos. Tot El este și poate fi și azi deslegarea problemei de rasă și clasă socială. Problema de clasă El o deslegă prin propovăduirea muncii, a sărăciei de bunăvoie, prin toată viața sa smerită, dela iesle și până pe Golgota. După pilda lucrătorilor viei, (Mat. 20₁₂₋₁₆) Mântuitorului pune mai presus capacitatea de munca și calitatea muncii, decât timpul și plata. Azi ? Proletariatul vorbește cu predilecție despre drepturi mai mult decât despre datorii. Fără îndoială că lucrătorul este vrednic de plata sa, (Luca 10₇) însă aceasta nu trebuie supraevaluată valorii lucrului. Păcatul proletariatului socialist este tocmai taptul, că pe toate căile, prin scris și vorbă, tinde să ucida în sufletul mulțimii sentimentul mulțumirii, al îndestulării. Hristos Domnul dimpotrivă — prin pilda vieții sale — propovăduiește calea cea dreaptă a abnegației și mulțumirii. Dar și capitalismului, El propovăduiește jertfa, îndrumându-l la moderarea pretențiilor sale nesăbuite. Numai astfel — moderându-se și unii și alții — în cadrul învățaturii Evangheliei iubirii — este posibilă pacea socială.

Ceeace privește problema rasistă, Mântuitorul a propovăduit libertatea, egalitatea, și frățietatea. Creștinismul a fost acela, care a dat lovitura de moarte sclavismului. Biserica lui Hristos condamna și azi ura păcătoasă dintre neamuri, propovăduind pacea: „Pe pământ pace și între oameni bunăvoie“.

Hristos Domnul este propovăduitorul egalității în fața lui Dumnezeu, a tuturor oamenilor. (I. Gal. 3₂₈. Colos. 3₁₁) Porunca propovăduirii Evangheliei Lui a fost dată pentru toate neamurile (Mat. 28₁₉) El a propovăduit și trăit adevărată frățietate, până la moartea sa. (Mat. 5₄₃₋₄₄. Luca 6₂₇₋₃₆). Cele cuprinse în locurile citate, nu sunt fraza unui revoluționar făjarnic, ci stri-

gătul inimii aceluia ce din dragoste pentru neamul omenesc s'a crucificat.

Fie ca în jurul ieslei din Betlehem să se adune și azi toate popoarele lumii, înfrățindu-se ca și odinioară Iosif, pătorii, și magii, pătruși de aceeaș credință și aceeaș dragoste unii față de alții și față de Hristos Domnul nostru.

Cronică

Noul vicar arhieru al eparhiei Ungaro-Vlahiei

În ziua Sfântului Nicolae, a fost hirotonit întru arhieru, P. Cuv. Sa arhimandritul Emilian Antal din București. Hirotonirea s'a făcut de către I. P. S. Sf. Sa Părintele Patriarh, împreună cu Prea Sfințitele Lor episcopii: Vasile al Caransebeșului și Grigorie al Argeșului.

Noul arhieru a fost preot de mir și protopop, apoi revizor eparhial și după aceea inspector general în Ministerul Cultelor; iar de acum înainte va avea încredințări mult mai importante în centrul Bisericii noastre

Nădji'or legate de noul arhieru, I. P. Sf. Sa Patriarhul nostru li-a dat expresiune prin următoarele cuvinte:

„Nu faptul că ești ruda de sânge cu Patriarhul țării te-a ridicat la treapta arhierescă, ci meritele și calitățile ce le ai.

„Deși ești numai arhieru și nu ai jurisdicție, eu îți dau aceasta căre a mea, prin care îți acord — și o voi face și în scris — jurisdicție de episcop, de mitropolit al Ungro-Vlahiei și patriarhicească; pentruca în măsura, în care vor slăbi puterile mele de ierah trecut de 70 de ani, în aceeași măsură să împlinești Prea Sfinția Ta cerințele legate de marea sarcină a conducerii superioare bisericesti.“

Noul arhieru a răspuns, făgăduind să i pună firea blândă, toată experiența și dragostea în slujba sfintei Biserici. Întru mulți ani!

Academiile noastre teologice sunt salvate, după cum aflăm din ziare. Prin noile dispoziții privitoare la învățământul superior, Academile teologice fuseseră adică trecute pe un plan inferior. Dar acum, după cum se vedește, Ministerul Educației Naționale a dat următorul comunicat:

„Față de unele nedumeriri ivite în legătură cu situația școlilor speciale, prevăzute în noua reformă universitară, Ministerul Educației Naționale înmurește, că toate aceste instituții fac parte din învățământul superior; depind, ca administrație de direcțiunea învățământului superior din minister, iar absolvenții lor sunt admiși la concursul pentru primirea în școlile normale superioare“.

Nedumerirea noastră, decurând exprimată, în concret în legătură cu școalele normale superioare, prin urmare, nu mai are substrat. Slavă Domnului!

Premiu de virtute va acorda, în curând, Academia Română, unei familii sau persoane sărace din București, care-și câștigă existența prin muncă încordată și s'a distins prin fapte de devotament. Premiul este de 100 000 Lei, înființat de defunctul A. Spiridon Mavroeni din Atena, în amintirea fostului Domn al Munteniei, Nicolae-Vodă Mavrogheni. „Cronica Hașilor“ de unde împrumotăm aceasta informație, are cuvinte de mare bucurie; că există asemenea premiu. Numai de le-ar spori Dumnezeu și cumințenia omenească — adăogăm noi!

Bibliografii

Vasile Loichița: Doctrina Sfântului Ioan Damaschin despre Maica Precurată. Cernăuți 1937. Pagini 59. Poetul?

Autorul, profesor de Dogmatică la Universitatea din Cernăuți era tocmai unul din cei mai îndcași să ne deie un tratat cu titlul de mai sus și patru texte traduse din original grecesc. Ceeace putem face, pentru moment, este să grăbim a ne informa cititorii, reproducând cuprinsul lucrării, care începe cu *Note și Studii*: 1. Conceperea și încarnațiunea; 2. Sf. Damaschin și concepția Imaculată; 3. Theotokia; 4. Genealogia Domnului și Pururefecția Maicii; 5. Adormirea Maicii Domnului; 6. Cultul Maicii Precurate. Iar *textele traduse* din Sf. Ioan Damaschin sunt; 1. Despre modul concepției Cuvântului și a încarnațiunii sale dumnezeiești; 2. Sf. Fecioară Născătoare de Dumnezeu (contra Nestorienilor); 3. Despre genealogia Domnului și despre sf. Născătoare de Dumnezeu și pururea-fecioria ei; 4. Adormirea Maicii Domnului.

Un citat cardinal din aceasta lucrare — iust dela apuseanul Fericitul Augustin — este acesta: „(Cuvântul) n'a avut, niciodată, nici un păcat; nici n'a luat corpul păcatului, deși este din trup femeiesc, *al păcatului*“. Citatul e îndreptat împotriva rătăcirii apusene, despre concepție fără prihană a Maicii Domnului. De acord cu doctrina Bisericii orientale ortodoxe, dogmatistul A. Comoroșanu pune apusenilor, întrebarea rămasă fără răspuns temeinic: Dacă, după cum învață occidentalii, Sf. Fecioară Maria ar fi fost ferită, încă dela concepția ei, de macula păcatului *original* și s'ar fi născut fără de acesta, atunci *dece maculă* a curățit-o pe ea Sfântul Duh, imediat înainte de concepția Mântuitorului din ea?

Lucrarea se comandă dela sine pentru conștiințele proești, avizate la multă hrană sufletească, răcoritoare și întăritoare, în uscăciunea vremurilor noastre. De aceea o recomandăm călduros.

Se poate procura prin Librăria noastră.

Mihail Lungeanu: Atotputernicul pe lume. Legende: București 1938. După recomandăția Consiliului Central Bisericesc, căreia se alătură și Consiliul nostru eparhial, atragem luarea aminte asupra acestor legende, ale autorului, care e un scriitor literar cunoscut și apreciat. Volumul său cuprinde 15 legende frumoase și o schiță a suferințelor autorului, care a scăpat din ele având credință puternică. Recomandăm deci acest volum, precum și cealaltă scriere, a aceluiași „Săracu Gealapu“, sau spovedania unui Păcătos, tip. în București, în preț de lei 15 spre a fi procurate, unde numai se poate, pentru bibliotecile din eparhie.

Amândouă aceste scrieri se găsesc deja la Librăria noastră din loc.

Informațiuni

† **Aurelia Trifu soția protopopului Ioan Trifu, din Balinț**, a trecut la cele eterne Luni, 5 Decembrie 1938 la ora 1 noaptea, după o scurtă și gravă boala, în etate de 50 ani și 31 ani de fericită căsnicie. Rămășițele pământești ale neuitatei noastre defuncte s'au depus spre vecinică odihnă, Miercuri, 7 Decembrie a. c. la orele 2 p. m. în cimitirul din Balinț.

Odihnească în pace!

Di. Ioan Blănaru, procuror la Tribunalul Arad, a pus la dispoziția Academiei Teologice din Arad suma de 2000 Lei și 10 aquarele ca premii pentru cele mai bune predici știute de studenții teologi. Faptă vrednică de laudă și de imitat.

No. 9786/1938.

Ordin

Datoria preotului de a predica

Canonul al 58-lea apostolic declară nevrednic pe acel preot, care nu învață poporul despre dreapta credință, și amenință cu caterisire pe cel neglijent și lenes; iar canonul 19 al sinodului VI ecumenic obligă clerul să *învețe* în toate zilele și *mai ales în Dumineci* poporul „în cuvintele dreptei credințe, culegând ideile și judecățile adevărului din dumnezeasca scriptură, și fără să treacă peste hotarele puse deja sau peste tradiția de Dumnezeu purtătorilor Părinți“.

Apostolul Pavel, accentuând necesitatea predicării învățături celei sfinte, spune: „*Cum vor crede întru acele de care n'au auzit? Și cum vor auzi fără de propovăduitor?*“ (Rom. 10 v. 14). Același apostol zice: „Că de vestesc Evanghelia n'am cuvânt de laudă, întrucât poruncă mare stă deasupra mea. *Val mie, dacă nu binevestesc!*“

Reamintind P. C. Preoți *datoria sfântă de a fi vestitori ai cuvântului dumnezeesc* „cu timp și fără de timp“, obligăm pe *fiecare preot* să-și facă această datorie. Dreptce în fiecare *Duminecă și sărbătoare* preotul slujitor va fi îndatorat a predica. *Totașă nu va rămânea nici o serbare națională fără cuvântare în biserică.*

În „Biserica și Școala“ în rubrica „Despre ce să predicăm?“ preotul află schița predicii, pe care o poate potrivi după împrejurări.

Vom urmări pe cale disciplinară, pentru neglijență și incapacitate, pe acei preoți ale căror amvoane vor rămânea mute de aici înainte.

Arad, în 25 Noembrie 1938.

† **Andrei**
Episcop

3—3

Concurs

În conformitate cu rezoluțiunea Venerabilului Consiliu Eparhial ort. român Nr. 9444—1938 pentru îndeplinirea parohiei Hodoș se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficial „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu această parohie sunt:

1. Sesiunea parohială de 32 jugere.
2. Stolele legale.
3. Intregirea salariului dela stat.
4. Locuință în edificiul primăriei.

Parohia e de cl. II-a și dela recurenți se cere asemenea calificatie.

Alesul va suporta toate impozitele după beneficiul său și va catehiza la școala primară fără altă remunerație.

Recurenții conf. comunicatului Nr. 2334 - 938 din „Biserica și Școala” Nr. 14 a. c. vor cere aprobarea prealabilă a P. S. Părintelui Episcop eparhial Andrei pentru a putea concura, iar cererea de concurs, cu toate actele, o vor înainta Consiliului Eparhial Arad și vor cere aprobarea protopopului domiciliat în Receaș pentru a se putea prezenta în sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie.

Hodoș, la 4 Decembrie 1938.

ss. Romul Popovici
preot-președinte

ss. Florea R. Stanciu
not. cons. par.

În înțelegere cu: ss. Iosif Goanță protopop, Receaș.

1—3

Concurs

Conform Ord. Ven. Consiliu Eparhial Nr. 9119/1938, pentru îndeplinirea parohiei ortodoxe română din Părul, protopopiatul: Balinț devenită vacantă prin numirea preotului Damaschin Gheju la parohia Babșa tractul Belinț, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicație în organul oficios „Biserica și Școala”. Parohia este de *clasa I (prima)*.

Venitele împreună cu aceasta parohie sunt:

1. Sesiunea parohială, constătătoare din 30 jug.
2. Stolele legale cu bir parohial luat din oficiu.
3. Intregirea dela Stat, pe care parohia nu o garantează.

4. Casă parohială, fără intravilan.

Alesul preot va suporta toate impozitele și va catehiza elevii ortodoxi dela școala primară din loc fără altă remunerație.

Recurenții vor cere încuviințarea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop Andrei pentru a putea recurge. Cererile adresate Consiliului parohial din Părul se vor înainta Ven. Consiliu Eparhial însoțite de documentele necesare. Recurenții cu încuviințarea protopopului tractual și cu respectarea dispozițiilor prevăzute în art. 33 din Regulament, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sfânta biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cântare, oratorie și respective în oficierea serviciului divin.

ss. Gh. Lalchici
președinte.

ss. Nicolae Gugea
secretar

În înțelegere cu: Ioan Trifu, protopop. 3—3

Nr. 9602/1938.

Concurs.

Pentru îndeplinirea parohiei din Agriș devenită vacantă prin pensionarea preotului Romul Motorca să publică concurs din oficiu, cu termen de 30 zile.

Parohia este de *clasa I-a*

Venitele parohiei sunt:

1. Sesiunea parohială, cu dreptul de pășune.
2. Birul legal.
3. Stolele legale.
4. Locuință în casa parohială.
5. Un intravilan parohial.
6. Intregirea salariului dela Stat.

Alesul va catehiza elevii școalelor primare, la care va fi repartizat și va suporta toate impozitele și sarcinile publicate după beneficiul său preotesc.

Reflectanții la această parohie, conform dispozițiilor comunicatului Nr. 2334/938 publicat în Nr. 14 din 1938 al organului oficios, vor cere învoirea prealabilă a P. Sf. Sale Părintelui Episcop Andrei spre a putea candida la această parohie. Cererile de concurs însoțit de toate actele doveditoare și cu cerere adresată Consiliului parohial le vor înainta Consiliului Eparhial, iar dâșii, cu aprobarea P. O. D. protopop tractual se vor prezenta la Sfta biserică din localitate, spre a se face cunoscut credincioșilor.

Arad, din ședința dela 22 Noembrie 1938.

Consiliul eparhial ort. rom. Arad
3—3

Concurs

În conformitate cu ordinul Ven. Consiliului Eparhial de sub Nr. 9676/938, pentru îndeplinirea parohiei Măgulicea, — ce devine vacantă la 1 Ianuarie 1939 prin pensionarea preotului Laurenție Iuga — se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicație în „Biserica și Școala”.

Venitele împreună cu aceasta parohie sunt:

1. Sesiunea parohială în estenziunea ei de 5 jugh. pământ, parte arător, parte fânaș.
2. Stolele legale.
3. Intregirea dotației dela Stat, pe care parohia nu o garantează.
4. Casă parohială nu este, de locuință se va îngriji alesul pe spesele sale.
5. Birul parohial, care se ia în concurs din oficiu.
6. Parohia e de *clasa a treia (III)*.

Alesul va predica regulat în sf. biserică, va catehiza elevii școlii din loc, și va achita regulat impozitele după beneficiul său.

Reflectanții la acest post, cu considerare la Comunicatul Nr. 2334/938, vor cere învoirea prealabilă a Prea Sfinției Sale Episcopului Eparhial de a putea concura, și învoirea Protopopului tractual pentru a se putea prezenta în sf. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie.

Cererile de concurs adresate Consiliului parohial din Măgulicea — împreună cu actele recerute — se vor înainta la V. Consiliu Eparhial, Arad în termenul legal.

Consiliul parohial din Măgulicea,
În conșelegere cu: Const. Lazar protopop

3—3